

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa K. W.
przeciwko E. Spółce Akcyjnej z siedzibą w B.
o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 4 stycznia 2018 r., sygn. akt XXI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 4 stycznia 2018 r. oddalił apelację K. W. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 czerwca 2017 r., mocą którego zasądzono na rzecz powoda wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.

W sprawie ustalono, że K. W. był zatrudniony w E. SA w B. od dnia 16 maja 2011 r. na podstawie umowy o pracę, początkowo na okres próbny, a od dnia 30 sierpnia 2011 r. na czas nieokreślony na stanowisku majstra budowy. W spornym okresie powód świadczył pracę na rzecz spółki przy budowie drogi ekspresowej [...], na odcinku węzeł S.-W.. Pracę rozpoczynał o godz. 7.00 a kończył przeważnie o godz. 19.00, czasami później. Pracownicy wykonywali pracę w weekendy. Praca ponad pełny wymiar czasu pracy powoda oraz innych pracowników wynikała z opóźnienia zakontraktowanych prac, a także z niewystarczającej liczby pracowników.

Pracodawca nie prowadził ewidencji czasu pracy dla pracownika, który podpisywał jedynie listę obecności. Ewidencja była prowadzona wyłącznie dla pracowników fizycznych. Pracownicy korzystali z dwóch półgodzinnych przerw w pracy (10.00-10.30 i 14.00-14.30).

Podstawą dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych była także opinia (oraz opinia uzupełniająca) biegłego sądowego z zakresu rachunkowości. Spółka wykazywała zaś, że wypłacała powodowi zryczałtowane wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych w rozumieniu art. 151¹ § 4 k.p. w kwocie 1.500,00 zł miesięcznie. Nie przedstawiła jednak dowodów na poparcie tego twierdzenia.

Sąd Okręgowy w pełni zaaprobował ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, podzielił również ich ocenę prawną.

Odnosząc się do kwestionowanej przez powoda opinii biegłego z dnia 14 października 2016 r., Sąd odwoławczy wskazał, że opinia uzupełniająca jest spójna, zrozumiała, stanowcza i weryfikowalna z uwagi na jasność zawartych w niej treści. Nie istniały też wątpliwości co do wiedzy, fachowości lub bezstronności biegłego. W ocenie tego Sądu, wyjście biegłego poza tezę wskazaną w postanowieniu z dnia 15 lipca 2016 r. spowodowało słuszne uwzględnienie dokumentów dotyczących czasu pracy powoda w postaci kart pracy sprzętu i ludzi, czy też ewidencji czasu pracy podwykonawców, których powód nadzorował. Nadto Sąd Rejonowy, ustalając czas pracy powoda, wziął pod uwagę zeznania świadków i powoda, dokumentację przedstawioną przez powoda i opinię biegłego.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik powoda zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w części, w zakresie w jakim oddalono apelację od wyroku Sądu Rejonowego. W podstawach skargi kasacyjnej wskazał na naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 6 k.c. w związku z art. 149 k.p. w związku z art. 300 k.p. oraz przepisów prawa procesowego, tj. art. 278 § 1 w związku z art. 286 w związku z art. 236 i art. 382 k.p.c.; art. 321 § 1 w związku z art. 187 § 1 pkt 2 w związku z art. 286 i art. 229 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na jej oczywistą zasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej występuje wówczas, gdy kwestionowane orzeczenie może być zakwalifikowane jako bezprawne. Taka ocena musi być przy tym dokonana wprost, bez wnikliwej analizy, czyli ewidentna wadliwość orzeczenia powinna być widoczna od razu, dla każdego przeciętnego prawnika. Potrzeba wyeliminowania z obrotu orzeczeń naruszających elementarne reguły porządku prawnego jest niewątpliwa. Dla stwierdzenia, że w sprawie tak rozumiana przesłanka wystąpiła skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez

sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone.

Skarżący nie podał przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Przedstawił jedynie własną ocenę rozstrzygnięcia, która w istocie sprowadza się do ogólnego stwierdzenia, że Sąd drugiej instancji rażąco naruszył przepisy prawa procesowego nie odnosząc się merytorycznie do wszystkich zarzutów apelacji.

Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c., zgodnie z którym sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym w zasadzie nie może stanowić samodzielnego uzasadnienia podstawy kasacyjnej naruszenia prawa procesowego. Artykuł 382 k.p.c. zawiera ogólną dyrektywę kompetencyjną, wyrażającą istotę postępowania apelacyjnego i dlatego konieczne jest wytknięcie przy konstruowaniu tego zarzutu także tych przepisów normujących postępowanie rozpoznawcze, które sąd drugiej instancji naruszył (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2018 r. IV CSK 250/17, LEX nr 2521611).

Sąd orzekający może skorzystać z pomocy organu pomocniczego wymiaru sprawiedliwości, jakim jest biegły sądowy w przypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Zakres opinii biegłego określa treść postanowienia dowodowego (art. 236 k.p.c.). Postanowienie to - w założeniu powołanego przepisu - stanowi odzwierciedlenie kierunku i koncepcji przyjętej przy rozpoznawaniu sprawy i zmierza do jej realizacji. Powinno zatem w sposób wyczerpujący i jednoznaczny określić czynności, jakie ma wykonać biegły, ze wskazaniem okoliczności nasuwających wątpliwości, które wymagają wyjaśnienia. Zadaniem biegłego jest zatem naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy, a to wskazuje cel opinii. Nie jest nim wykazywanie stanu faktycznego, lecz udzielenie sądowi pomocy w czynieniu ustaleń w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych.

Opinia sporządzona przez biegłego podlega ocenie - przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw

teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Oznacza to, że jako dowód w sprawie nie jest on oceniany pod kątem wiarygodności, rozumianej jako zgodność z rzeczywistością, lecz pod kątem logiczności i rzetelności wnioskowań. Dowód z opinii biegłego jest prawidłowo przeprowadzony wówczas, gdy opinia zawiera uzasadnienie ostatecznych wniosków, sformułowane w sposób przystępny i zrozumiały dla osób nieposiadających wiadomości specjalnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1999 r., II UKN 80/99, OSNAPiUS 2000 nr 22, poz. 831). Innymi słowy Sąd nie jest związany opinią biegłego w zakresie jego wypowiedzi odnoszących się do - zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji sądu - kwestii ustalenia i oceny faktów oraz sposobu rozstrzygnięcia sprawy i powinien ją ocenić na równi z innymi środkami dowodowymi w ramach swobodnej oceny dowodów. Jeżeli biegły, z przekroczeniem granic swojej kompetencji - obok wypowiedzi w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych - zamieści w opinii także sugestie co do sposobu rozstrzygnięcia kwestii prawnych, sąd powinien je pominąć, co jednak nie dyskwalifikuje całej opinii biegłego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2012 r., II UK 118/11, LEX nr 1135992; z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, LEX nr 603828; z dnia 7 kwietnia 2010 r., II PK 300/09, LEX nr 602257).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy wskazał, że wyjście biegłego poza tezę wskazaną w postanowieniu z dnia 15 lipca 2016 r. spowodowało słuszne uwzględnienie dokumentów dotyczących czasu pracy powoda w postaci kart pracy sprzętu i ludzi, czy też ewidencji czasu pracy podwykonawców, których powód nadzorował. Tym samym Sąd ten dokonał oceny wszystkich jej elementów i wskazał, które z nich okazały się, a które nie, przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy. Odwołanie się przez sąd do zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej jako kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłego za przekonujące.

Zakres kontroli uchybień procesowych jest ograniczony art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów. Z tego względu ocena

wskazanego naruszenia nie może przebiegać w płaszczyźnie wadliwie dokonanej oceny materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2018 r. III PK 27/17, LEX nr 2510664). Jednocześnie ocena dowodów dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego powinna opierać się na zasadach logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Powinna być także dokonana z punktu widzenia celowości i racjonalności podejmowanych przez uczestników określonych czynności (operacji) gospodarczych, finansowych i prawnych oraz ich życiowego prawdopodobieństwa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2018 r., II CSK 241/17, LEX nr 2510190).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej, skoro brak podstaw do uznania jej za oczywiście uzasadnioną. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

a